

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Закону про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами, внесений Кабінетом Міністрів України (реєстр. № 12356)

За дорученням Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 23.12.2024 Комітет з питань екологічної політики та природокористування на своєму засіданні 18.02.2025 (Протокол № 227) розглянув законопроект про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами (реєстр. № 12356 від 23.12.2024), внесений Кабінетом Міністрів України.

Метою законопроекту визначено забезпечення виконання стратегічних напрямів у сфері поводження з радіоактивними відходами, передбачених у завданнях і заходах Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами.

Реалізація акта спрямована на виконання статті 3 Закону України від 30.06.1995 №255/95 «Про поводження з радіоактивними відходами», Указу Президента України від 29.01.2021 №35 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29.01.2021 «Про заходи з нейтралізації загроз у сфері атомної енергетики і промисловості», розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.08.2009 №990 «Про схвалення Стратегії поводження з радіоактивними відходами в Україні», розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.11.2022 №992 «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами».

Законопроект передбачає прийняття Загальнодержавної цільової екологічної програми поводження з радіоактивними відходами (далі - Програма), в якій:

- визначаються проблеми, на розв'язання яких спрямована Програма;
- обґрунтовується вибір оптимального варіанта розв'язання проблеми з урахуванням переваг та недоліків альтернативних варіантів;
- зазначається мета Програми;
- описуються шляхи та способи розв'язання проблем;
- проводиться оцінка фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів, необхідних для виконання Програми;

- характеризуються результати, що будуть досягнуті після своєчасного та ефективного виконання Програми.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, проаналізувавши законопроект, висловило до нього низку зауважень, зокрема:

- щодо відсутності змісту поняття «радіаційний чинник»;
- щодо відсутності відповідального за розроблення та затвердження методики оцінки ефективності виконання Програми, яка «буде розроблена протягом шести місяців з дня набрання чинності Законом України «Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами», що не узгоджується з принципом юридичної визначеності;
- у розділі II «Прикінцеві положення» законопроекту не визначений термін, протягом якого Кабінет Міністрів України має забезпечити прийняття нових та привести у відповідність із законом чинні підзаконні акти органів виконавчої влади, як зазначається у відповідному абзаці 20 «буде розроблена протягом шести місяців», що не враховує вимог правил законодавчої техніки;
- у розділі 4 висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України виокремлені питання щодо положень проекту Програми та доданих до неї супровідних документів, які стосуються фінансування Програми, та інше.

Зазначені зауваження можуть бути враховані під час підготовки законопроекту до другого читання.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України надало пропозиції і відповідні матеріали до законопроекту.

Державне агентство України з управління зоною відчуження просить підтримати зазначений проект Закону.

Міністерство економіки України, Міністерство оборони України, Міністерство цифрової трансформації України, Міністерство охорони здоров'я України погодили законопроект без зауважень.

Висновок Міністерства юстиції України від 21.05.2024 з загальною підсумковою оцінкою законопроекту: відповідний із зауваженнями щодо недотримання вимог нормопроектувальної техніки.

Законопроект надходив до Державної інспекції з ядерного регулювання України на погодження та, у межах компетенції, був погоджений із зауваженнями, які були враховані розробником.

Міністерство фінансів України вважає за доцільне привести у відповідність положення законопроекту щодо набрання чинності до частини п'ятої статті 94 Конституції України, відповідно до якої закон набирає чинності через десять днів з дня його офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його опублікування. З огляду на зазначене, Міністерство фінансів України не заперечує щодо розгляду Верховною Радою

України проекту Закону України «Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами» (реєстр. №12356), поданого Кабінетом Міністрів України, з урахуванням зазначених зауважень.

У висновку Уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини зазначено, що законопроект за предметом правового регулювання не стосується Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

Національна академія наук України 31.01.2025 надала відповідні науково-експертні висновки провідних установ Академії, в яких підсумували, що проект Закону (реєстр. №12356) може бути скоригованим відповідно до наданих зауважень і пропозицій найближчим часом і з мінімальними зусиллями, оскільки зауваження носять головним чином редакційний характер, не передбачають додаткових витрат і не вимагають повторного узгодження положень проекту Закону з зацікавленими відомствами.

Згідно з Експертним висновком Інституту проблем безпеки атомних електростанцій Національної академії наук України від 16.01.2025:

- Програма в цілому забезпечує ефективне функціонування в Україні цілісної системи поводження з радіоактивними відходами на період з 2025 по 2032 рік;
- пропонується доповнити Програму розділом щодо розвитку нормативно-правової бази у сфері поводження з радіоактивними відходами та проведення відповідних науково-дослідних робіт;
- при виділенні ресурсів для виконання завдань Програми пропонується враховувати пріоритетність заходів з поводження з радіоактивними відходами.

Відповідно до висновку Офісу підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) положення законопроекту в цілому не суперечать Угоді про асоціацію, іншим міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та acquis Європейського Союзу з урахуванням застережень, викладених у розділі 4 Аналізу Офісу підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) від 10.02.2025.

У парламентському дослідженні Дослідницької служби Верховної Ради України від 11.02.2025 проведено аналіз законопроекту «Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами» (реєстр. № 12356 від 23.12.2024), та зазначено, що загалом проект Програми відповідає положенням Закону України «Про державні цільові програми» та Порядку розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 №106. Водночас висловлено зауваження, що задля наближення законодавства України до права ЄС у майбутньому є доцільним перегляд положень нормативно-правових актів стосовно вимог саме до державних цільових програм поводження з радіоактивними відходами, зокрема щодо структури Програми відповідно до

Директиви 2011/70/Євратом, обговорення проектів програм із громадськістю, а також усунення термінологічної неузгодженості.

Під час обговорення на засіданні Комітету проекту Закону про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами (реєстр. №12356) народними депутатами України зазначено про доцільність доповнення напрямів реалізації Програми, в частині подолання наслідків російської атаки і потрапляння бойового дрону до обшивки конфайнменту, побудованого над зруйнованим четвертим енергоблоком Чорнобильської АЕС.

Крім того, в ході обговорення законопроекту (реєстр. №12356) народні депутати України акцентували увагу на питанні фінансування Програми, зокрема, щодо розширення джерел фінансування, та необхідності відкоригувати зазначені питання під час підготовки законопроекту до другого читання.

На підтримку та щодо необхідності прийняття законопроекту (реєстр. №12356) висловилися керівники і представники Державного агентства України з управління зоною відчуження, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерства енергетики України і Державної інспекції ядерного регулювання України; з пропозиціями виступили також керівники та науковці Інституту держави і права імені В.М.Корецького НАН України, Інституту геологічних наук НАН України, Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАН України, Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України», Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища НАН України», Державної установи «Науково-інженерний центр радіогідроекологічних полігонних досліджень НАН України».

Враховуючи викладене, Комітет ухвалив висновок та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами (реєстр. №12356 від 23.12.2024), внесений Кабінетом Міністрів України, за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Співдоповідачем на пленарному засіданні із зазначеного питання визначено народного депутата України Магєру Сергія Васильовича.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

